

1988

XXVIII. ŠP (1.–4. 6.)

Po dalších dvou letech jako „národní přehlídka mladých souborů autorského netradičního divadla“ – a v duchu již otevírající se demokracie. Ve vzduchu něco viselo, ve společnosti se mluvilo o „přestavbě“. Bez ohledu na problematickou úroveň programu tohoto ročníku bylo na co koukat – nabízelo se dvanáct přehlídkových představení včetně jednoho ze Slovenska. Hrál se v ZK Jitex, jehož prostor opět výrazně upravil arch. Benda, městské divadlo bylo stále v rekonstrukci.

Přehlídka zahrnula představení ze všech krajů republiky, pouze Divadlo na podlaze ze západočeského Lokte se pro nemoc omluvilo. Vítězslava Šrámková v úvodníku zpravodaje píše, že je to výraz začínající „normalizace“ v mladém autorském divadle, byť tzv. politická normalizace po roce 1971 už neměla mít dlouhého trvání... Největším problémem byl stále se tenčící rozpočet omezující počet seminaristů i samotný program. „*Byrokratický šiml rajtující po výběru na národní přehlídce patrně také necitlivě udupal řadu inscenací, které tu být měly, a nesmyslně prosadil jiné, zbytečné. Bylo to takové sousedské setkání, nikoliv vrcholná akce daného oboru zájmové činnosti. Nedostatek podmínek, nedostatek obsahu, přebytek nedostatků. Čím jsi, Písku, kdysi býval, tím už, chlapče, prostě nejsi. Kam zmizely výboje? A nad tím vším zaznívá nevyslovená otázka – kdo za to všechno může? Každý divadelník ví, že s takovou pověstí se může jít rovnou ‚bodnout‘,*“ píše v AS Jan Vedral. Mnohé inscenace se nepovedly stejně dobře jako na krajských přehlídkách, tradiční pochybnosti o skladbě programu „kdo to sem vybral“ dokonce vyústily v agresivní kritické reakce – v duchu právě nastolené „glasnosti“...

Přes povzdech recenzenta nabídl čtyři písecké dny dokonce jedenáct soutěžních představení, o nichž se dalo mluvit – Divadlo AHA! Lysá nad Labem přivezlo modelovou klaunskou fantazii Miroslava Pokorného na námět V. Michálka „o manipulaci“ **Taková hra**, další soubor spíše činoherního ražení DK Jirásek z České Lípy svým **Henrykem** nabídl „skutečnou cenu lidské představitivosti“, navíc manifestující artistnost herců i režiséra Václava Klapky. Pražská Vizita podle Vedrala představila „obtížně přijatelný“ pokus o absolutní improvizaci s názvem **Vystoupení** tentokrát v podání Jaroslava Duška a Martina Zbrožka. Představení vzbudilo spíše rozpaky a mnozí diváci na „principy hry“ ani nepřistoupili...

Mimořádnou událostí ročníku se ovšem stal **Ananas** Zdeňka Petrželky, alias Jana Antonína Pitínského, a jeho brněnského Ochotnického kroužku, jednoho z nejambicióznějších amatérských souborů té doby, byť se projevíly rozdíly v „generačním vnímání“. Vášnivě diskuse provázely také výpravnou (inspirativní) inscenaci Petra Lébla **Mata Hari – Ráno osudu** (Jak se vám jelo Praha): divadelní a filozofický manifest svébytné poetiky svých tvůrců, byť podle Vedrala šlo „o poněkud rozporuplný pokus“.

Přehlídky se zúčastnil i soubor Aureko Ostrava s „pouze ilustrativním“ zpracováním prózy Alexandry Berkové s názvem **Myju-li tě** (režie Ladislav Vrchovský) a brněnský soubor Elipsa z líhně Dětského studia DNP, který zaujal expresivně až drasticky a agresivně pojatou hrou s knižními fragmenty (Bradbury, Saroyan, Carroll, Exupéry) v představení **Ex libris** (režie Pavel Pochylý). Jisté rozpaky vzbudil soubor Rohlík I. Š. (Ideální šipkař) z Novosedlic s hrou Jiřího Zedníka podle Becketta, Sartra a Ladislava Klímy **Na shledanou, pane Berkožka**, poněkud nepovedenou „směsicí nechtěné absurdity a duchaprázdného vraždění, navíc ještě v duchu Grotowského a Artauda“, jak ve zpravodaji píše Petr Žantovský. Mladičký soubor Radost Strakonice (C. K. Teatr Múza Radost v roce 1966 založil spolu s Ivanem Křešničkou budoucí scénograf divadla Drak Marek Zákostelecký) ve své inscenaci

Věrná láska (J. Marek) bohužel „nepřekonal nástrahy nezkušené naivity“. A jičínský vojenský soubor ze soutěže ASUT s představením *Cidlina* by spíše vyhovoval „vojenskému“ publiku, jak zaznělo v diskusi. Ani doplňková představení – DS Vjem Písek s opatrným pokusem o groteskní adaptaci *Minutových grotesek* Istvána Örkényho (r. Josef Javorský) s názvem *Vstaň a chod'*, navíc v nevhodném prostoru divadelní kavárny, ani soubor Úsmev Bratislava s autorskou inscenací *To druhé* – publikum také příliš nezaujala.

Závěrečné představení však nabídlo lahůdku: „významově završený a mnohohrstevný divadelní obraz svobodného lidského ducha“ v inscenaci svitavského Céčka *Edward* (Karel Šefrna podle Learových limericků), která svou poetikou poněkud „ponurou“ přehlídku prosvětliila... A podle Jana Vedrala přehlídka svůj smysl bez ohledu na pochybnosti a značné výhrady splnila.

Čtyři diskusní kluby vedli sami porotci: původně bylo do poroty vyzváno na dvacet odborníků, ale nakonec měli čas jen režisér DNP Peter Scherhauser, Zdeněk Potužil, slovenský dramaturg Martin Porubjak a kritik Jan Vedral, v závěrečné zprávě ročníku je zmíněna i prozaička Alexandra Berková. Nově pojatý a rozsáhlý „velkoformátový“ zpravodaj vedl Josef Chuchma z Mladého světa spolu se studenty divadelní vědy FFUK Josefem Brožem, Zdeňkem A. Tichým, Věrou Černou, Janou Návratovou, Michaelou Sedláčkovou a Veronikou Tomáškovou, v redakci byli rovněž tehdy student DAMU Radovan Lipus a student žurnalistiky na FFUK Petr Žantovský. Jejich recenze byly podrobné a věcné, avšak poměrně radikální. Zpravodaj vyšel v pěti číslech se skvělým výtvarným zpracováním brněnského výtvarníka Rostislava Pospíšila. A tentokrát jen jako divák dorazil Vladimír Just, na něhož přehlídka zapůsobila dojmem „příliš klidného toku“.

Záslužným činem byla výstava *Scénografie amatérských divadel* (kurátorka Vítězslava Šrámková) prezentující třináct současných netradičních divadel, např. Jelo Praha, Ochotnický kroužek Brno, Paraple Praha, AHA Lysá nad Labem, Šupinu Vodňany, DK Jirásek Česká Lípa ad. Řada exponátů „oživená akcí“ se dokonce přenesla na jeviště divadla. Opět se konala výstava *Poezie ve fotografii* a divadelní jarmark, na němž vystoupilo sedm jihočeských souborů, např. Tatrmani ze Sudoměřic u Bechyně či Studio P Jindřichův Hradec, a píseční občané program přijali s radostí. Videoklub v nočních hodinách nabízel retrospektivy představení z minulých dnů a také projekce filmů FAMU či záznamy z kulturních akcí (Rockfest, Divadelní dílny). Hlavně pro účastníky z NDR, Rakouska, Jugoslávie, Maďarska a Francie se pořádal výlet na Zvíkov a Orlík – a byl to poslední ročník, na němž se podílely svazácké či politické orgány režimu, který měl již na kahánku...

Opravdu, přehlídka se kapacitně stále zmenšuje [...]. Úspory, které postihují amatérské netradiční divadlo, tento zdánlivě „menšinový“ žánr zájmové činnosti, dělají zkrátka své. [...] Stále menší finanční možnosti v takto započaté erozi úspěšně pokračují, soubory už dávno v Písku nehrají před širším odborným zázemím amatérského „hnutí“, dnes už dokonce nehrají ani vzájemně samy pro sebe, ale pro své „volené“ zástupce. [...] Soubory jako by se vařily ve vlastní šťávě pod pokličkou, pod kterou jen těžko nahlédnout. Odtud také pramení již několik ročníků známý přehlídkový efekt, ta zvláštní divadelní akustika, která způsobuje, že řada inscenací se v této atmosféře rozsype souboru pod rukama a divákům před očima, že to, co jinde fungovalo, najednou nezafunguje. Navíc na přehlídku dojíždí stále méně krajských a okresních metodiků, kteří mají o rozvoj oboru nejen pečovat, mají jej dokonce zasvěceně spoluurčovat. Že by snad proto, že Šrámkův Písek pořádá ČÚV SSM? [...] Ostatně každá doba má takové divadlo, které si zaslouží, Ani v tomto případě nejde, obávám se, o pouhý bonmot. (Vedral, Jan. Nové pověsti písecké. AS 1988, roč. 8, č. 8, s. 4–5)

Kdyby ovšem mohla vzniknout přehlídka toho opravdu nejlepšího [...], zdá se, že letos by se od toho, co Písek nabídl, nijak podstatně nelišila. [...] Všem ostrovtipným kritikům zde chci připomenout známou pravdu, že „přehlížet“ je na přehlídce možné jen to, co opravdu existuje, ne to, o čem si myslíme, že by existovat mělo. Pokud ovšem přehlídka zaznamenala objektivní stav amatérského divadla v Čechách (viděl jsem řadu dalších představení, a proto tvrdím, že ano), musíme jí přiznat, že svůj odborný a metodický účel splnila beze zbytku a spekulace o byrokratickém spáru musíme tentokrát naštěstí nechat stranou. (Ibid.)